

Mladé hlasy 2024: Děti si přejí Česko bez válek a násilí. Doma by uvítaly méně hádek

5.12.2024 - Darina Jíchová | PROTEXT

„Dětství je výjimečným obdobím lidského života, které si zaslouží zvláštní ochranu. To, co děti prožívají, formuje jejich životní zkušenosti a postoje. Průzkum Mladé hlasy poskytuje unikátní informace o vztazích v českých rodinách, pocitu bezpečí ve společnosti a představách dětí o budoucnosti,“ uvedla Pavla Gomba, výkonná ředitelka Českého výboru pro UNICEF.

Výsledky průzkumu nejenže odhalují pozitivní i negativní zkušenosti dětí, ale také zdůrazňují oblasti, které vyžadují větší pozornost celé společnosti. Data poukazují na zásadní témata, která ovlivňují každodenní život dětí a formují jejich představy o světě. Mezi klíčové závěry patří následující:

„Na průzkumu Mladé hlasy spolupracujeme s Českým výborem pro UNICEF už řadu let. Mezi ostatními výzkumy, které jsou často více komerční povahy, je tento průzkum spíše výjimkou, a to jak svou metodikou (stále se sbírá za pomoci tazatelů a papírových dotazníků), tak svým obsahem. Umožňuje nám porovnávat mezi sebou výsledky za jednotlivé roky a díky tomu sledovat vývojový trend v chování dětí, hodnocení jejich vztahů v rodině, přístupu k budoucnosti, pocitu bezpečí a celkovému názoru na život v České republice. Skrze tyto informace jsme schopni sledovat, jak nám české děti dospívají a co je v daných klíčových obdobích nejvíce zajímá, trápí a dělá jim radost,“ řekla k průzkumu Mladé hlasy Jana Špolcová, zástupkyně ředitele agentury STEM/MARK.

Rodinné vztahy: Důležitost pochopení a klidného domova

Domov je pro děti místo, kde by se měly cítit v bezpečí, kde by měly cítit lásku i respekt. Průzkum Mladé hlasy ukázal, že vztahy s rodiči jsou dobré, o něco lepší jsou ty s matkou než ty s otcem. Více než dvě třetiny dětí – 71 procent – právě vztah s matkou hodnotí jako *velmi dobrý* a jako *dobrý* pak 23 procent. Jako *velmi dobrý* svůj vztah s otcem označilo 53 procent dětí a jako *dobrý* ho vidí 25 procent.

Průzkum se rovněž zaměřil na to, proč se děti domnívají, že mají s rodiči vřelý vztah. Na 81 procent dětí ve vztahu k matce zvolilo odpověď *Má mě ráda*. U příčin dobrých vztahů s matkou tak převládá celková péče a citové záležitosti. Na otcích děti častěji oceňují, že je učí novým věcem a že si společně užívají čas plný zábavy, tuto odpověď zvolilo 40 procent z dotázaných.

Dětí, které své vztahy s rodiči vidí spíše jako *průměrné* či *negativní*, jsme se ptali na možné důvody. U vztahů s matkou 56 procent dětí vybralo možnost *Máme rozdílné názory na věci*, u vztahů s otcem se pak 40 procent dětí přiklonilo k důvodu *Nekomunikujeme spolu*.

Přibližně 36 procent dětí by na svých rodinách nic neměnilo. Pokud by však něco změnit mohly, přály by si více pochopení ze strany matky nebo otce – to uvedlo 16 procent z dotázaných, a 15 procent dětí by si přálo, aby se rodiče nehádali a doma bylo více klidu. Děti z neúplných rodin častěji touží po větším pochopení, zatímco děti z úplných rodin by ocenily méně hádek.

Téměř tři čtvrtiny dětí – 72 procent – z těch, které doma zažívají hádky, uvedlo, že terčem křiku jsou ony. Na rozdíl od hádek a křiku je bití v rodinách méně časté – uvedlo jej 9 procent dotázaných (z toho téměř pětina dětí je též cílem tohoto bití). Zpravidla se jedná o příjmově slabší domácnosti s větším počtem dětí.

Děti by se rovněž rády doma více podílely na rozhodování, 45 procent uvedlo, že jejich názor je podle situace **někdy respektován a někdy ne**. Z otevřených odpovědí pak jasně vyplývá, o jakých věcech by chtěly rozhodovat i děti:

„Kam pojedeme na dovolenou, kam na výlet. Co můžu dělat a kdy budu mít volný čas na kamarády. O všem, co se mě týká. Co se bude vařit. O financích.“

Nejčastěji se dle dětí v rodině předávají následující hodnoty: nelhat, být odpovědný a dobře se učit a pomáhat druhým. Starší děti častěji uváděly také respekt k ostatním. **Pomoc druhým považuje v Česku za důležitou 9 z 10 dětí.**

Bezpečí a spravedlnost: Pohled dětí na společnost

Pro děti je rovněž velmi důležitý pocit bezpečí v okolí svého domova, na 56 procent dětí svoje bydliště považuje za *bezpečné*, 27 procent dokonce za *velmi bezpečné*. Nicméně **12 procent dětí bezpečí postrádá**. Důvodem je kriminalita, přítomnost bezdomovců či narkomanů nebo i doprava. Téměř naprostá většina dětí – 87 procent, naštěstí ví, kam se obrátit, pokud se děje něco nesprávného.

Z pohledu spravedlnosti mají děti také jasno. **Nespravedlivé zacházení vnímají především vůči dětem z chudších rodin a dětem jiné národnosti – shodně 30 procent.** Více než polovina dětí uvedla, že sama prožila nespravedlivé zacházení, přičemž studenti gymnázií se s tímto problémem setkávají méně často než žáci učilišť.

Budoucnost: Naděje a obavy dětí

Polovina dětí vidí svou budoucnost pozitivně. Na otázku, jaký bude jejich život v porovnání s životem jejich rodičů, 40 procent dětí odpovědělo, že jejich život bude *lepší*, 11 procent dokonce že *mnohem lepší*.

Pouze čtvrtina dětí však věří v lepší budoucnost Česka. Nejvíce by si děti přály **žít v zemi bez válek, bez násilí, ale také v ekonomicky prosperující**. Více než polovina dětí si myslí, že jejich budoucnost ovlivní globální oteplování a změny klimatu.

Více než polovina z dotázaných dětí – 57 procent – plánuje žít i v budoucnu v Česku. Oproti tomu téměř pětina dětí, tedy 19 procent, by radši žila v zahraničí. První příčky z hlediska popularity jako místo k životu obsadily Spojené státy, následně Velká Británie a Německo.

V otevřených odpovědích děti prokázaly, že Česko stále vidí pozitivně a většina – 70 procent z těch, které nám na otázku odpověděly, je na republiku hrdé. A jaký je nejčastější důvod k hrdosti?

„Že máme svůj jazyk a historii. Na hokejisty a jejich zlaté medaile. Že tu není válka. Na památky a krásnou přírodu. Na prezidenta. Že je tu mír a demokracie.“

„Výsledky tohoto výzkumu nás vyzývají k hlubší reflexi a k aktivnímu zapojení do vytváření prostředí, které dětem umožní růst a rozvíjet se. Každý z nás, ať už jako rodič, učitel, politik nebo občan, může přispět k tomu, aby se děti cítily bezpečně, šťastně a aby měly příležitost naplnit svůj potenciál. Budoucnost naší společnosti závisí na tom, jak se dokážeme postarat o své nejmenší,“ shrnula ředitelka UNICEF ČR Pavla Gomba.

Sběr dat pro studii proběhl v období 3. až 30. června 2024. Na otázky odpovídalo 411 dětí mezi 9-17 lety, vzorek byl rovnoměrně rozdělen podle pohlaví a věku i s proporčním zastoupením kraje a velikosti obce, počtu členů domácnosti a vzdělání rodičů. Šetření proběhlo formou osobního

rozhovoru v přirozeném prostředí dítěte.

Zdrojová data k letošnímu výzkumu a infografiku naleznete na webu unicef.cz

Prezentace první část týkající se dětí a školy proběhla letos v srpnu. Více informací naleznete zde.

Podrobné shrnutí výzkumů z let 2001, 2008, 2017, 2020, 2021 a 2022 najdete zde.

Závěry z představení druhé části výzkumu Mladé hlasy 2024 “Děti a budoucnost” jsou pak dostupné v prezentaci.

Český výbor pro UNICEF je nevládní nezisková organizace, která působí v České republice od roku 1991. Posláním Českého výboru pro UNICEF je podpora Dětského fondu OSN - UNICEF, prosazování Úmluvy o právech dítěte, osvětová a vzdělávací činnost a získávání finančních prostředků pro zajištění dlouhodobých programů pomoci dětem v nejchudších zemích světa a humanitární pomoci v situacích přírodních katastrof a válečných konfliktů.

Pro více informací o výzkumu kontaktujte:

Darina Jíchová, Communication Officer, +420 606 086 970, djichova@unicef.cz

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/mlade-hlasy-2024-deti-si-preji-cesko-bez-valek-a-nasili-do-ma-by-uvitaly-mene-hadek/2604838>